

разгледани в Държавната художествена академия - София. В състава на журито са били включени изтъкнати български скулптори, като професорът по скулптура Михаил Михайлов, проф. Дечко Узунов, архитекти, общественици и представители от град Кърджали. (11) Александър Занков и Храбър Попов пристигат в Кърджали по покана на комитета. (писмо № 169/ 26 май 1937 г.) На 5 юни 1937 г. комитетът им възлага постройката на паметника за сумата от 330 000 лева. Определя се комисия с председател подполк. Иван Константинов, която да сключи договор с изпълнителите. (12) В края на октомври комитетът решава и дава авансово 80 000 лева на Ал. Занков. (13) Паметникът представлява знаменосец и войник в атакуваща поза „на нож“, устремен в перспективите на недовършеното дело на покойниците. В личния си спомен архитект Иван Найденович казва за паметника следното:” Аз цитирах изказването на един бележит французки архитект, което бях прочел наскоро: едно от лошите последствия на войните са и многото несполучливи военни паметници... Решихме да опровергаем това изказване, като предложим нещо оригинално... Единият войник с оръжие завоюва родната земя, а другият забива знамето - символ на принадлежност, на възвръщане на откъснатата територия към тялото - майка.”(14) Пиедесталът, изграден от витшки сиенит е сложен върху една равна площ на най- високата част на могилата, по която връзани стълби с две крила отвеждат до подножието на паметника. Комитетът решава от четирите страни на пиедестала да се изработят някои бронзови барелефи, които ще допълнят красотата и значението на паметника. От източната и западната страна се решава да се представи боята за Кърджали и самото победоносно влизане на българските войски в града, на южната страна да се постави Сан-Стефанска България, а върху северната - имената на убитите български войни. Но за съжаление този замисъл остава нереализиран. Гранитният материал за изграждане на паметника е изваден и докаран от западния дял на Витоша, от живописната местност „Белите брези” над с. Владая. (15) По искане на Александър Занков комитетът удължава срока за завършване на паметника с два месеца - до 1 септември 1938 г. Комитетът приема също и препоръката на Занков гранита да бъде заменен с бял „Врачански” камък, а облицовката, както е искано в договора, - с гранит. (16) Решава също подпорните стени около кръговете на могилата да се направят от зелен камък, ваден от кариерата при с. Доброволец, Кърджалийско. Отливката на бронзовите фигури се извършва от майстора-леяр Александър Котев от София - дългогодишен майстор в софийската жп